

INHOUD

Voorwoord	3
Bedankingen	4
Inhoud	6

I. GETUIGENISSEN EN HERDENKINGSOBJECTEN 13

Inventarisatie en herdenkingsobjecten van Melsbroek 14

Gedenkplaten aan de voorgevel van het vroegere gemeentehuis	14
Herdenkingsmonument	15
Begraafplaats van Melsbroek	16
Herdenkingsmonument voor de burgerlijke oorlogsslachtoffers van 1914-1918 en 1940-1945	17
Individuele graven uit de Eerste Wereldoorlog	18
Folder verspreid in de gemeente in het jaar 1920	18
Twee speciale collages	19
Herdenkingsbordjes in de straten van Melsbroek	19
De oud-strijders vereniging van Melsbroek	20

Inventarisatie en herdenkingsobjecten van Perk 22

Bronnen voor het opzoeken van de Perkse oud-strijders	22
Monumenten en herdenkingsobjecten	23
Het marmeren herdenkingsmonument	23
De fotolijst	23
De kapel	24
Het oorlogsmonument	24
Het ereperk	24
Perk aan zijn helden	25
De oud-strijdersvereniging	25

Inventarisatie en herdenkingsobjecten van Steenokkerzeel 26

Monument voor de gesneuvelden	26
Plaat in de St.-Catharinakerk van Humelgem	27
Ereperk van de begraafplaats van Steenokkerzeel	29
Ereperk van de begraafplaats van Humelgem	31
Kader met foto's in het gemeentehuis	31
Folder uitgegeven na de oorlog	31
N.S.B. of Nationale Strijdersbond, afdeling Steenokkerzeel	33
Doodsbrieven uit de gemeente Steenokkerzeel	34
Een groen monument op het kerkhof van Humelgem	34
Herdenkingsmonument op het kerkhof van Humelgem	35
Herdenkingsmonument van de fusiegemeente aan het nieuwe gemeentehuis	35

2. DE OORLOG IN HET KORT 37

De fases van de Grote Oorlog uit Belgisch standpunt 38

België moet onschadelijk gemaakt worden	38
Opstelling van het Belgisch leger	38
De weerstand van Luik en zijn forten	38
De schemering van de cavalerie: de Slag der Zilveren Helmen	40

Waar blijven onze bondgenoten?	40
Namen houdt stand, maar buigt onder het vuur van de zware artillerie.	40
De schansen van Antwerpen	41
De val van Antwerpen	42
De Slag van de IJzer (17-31 oktober 1914)	44
De wacht aan de IJzer	45
Vlaanderen Offensief (1917)	46
Lenteoffensief (1918)	47
Tweede Slag bij de Marne	47
Bij de Belgen	48
Het Bevrijdingsoffensief (september 1918)	48
De wapenstilstand en de overwinning	49
Veldartillerie	50
Zware artillerie	51
Vestingartillerie	51
Mortieren	51
Munitie	52
3. ALGEMENE SITUATIE VAN EEN SOLDAAT TIJDENS WERELDOORLOG I	53
Medailles & oorlogstitels	54
Vuurkruis, vuurkaart en het guldenboek der vuurkaart	59
Frontstrepen en ere-frontstrepen	61
Zijn militair dossier	63
Militiewetten	66
Mobilisatie	69
Opleidingen van soldaten	72
Aan het front, het leven in de loopgraven	74
De bevoorrading, een tweede strijd	78
Het kantonnement	80
Brieven, pers en censuur	84
Straffen	86
Medische verzorging tot aan het front en bezet België	89
Medische verzorging achter het front	90
Slachtoffers	101
Niet enkel verwondingen	103
Soldij en andere vergoedingen	109
Frontstrepenrente, wet van 1 juni 1919	112
Oorlogsinvaliden	112
Extra's	113
Krijgsgevangenen in Duitsland	113
Soldaten geïnterneerd in Nederland	115
Tewerkstelling munitiefabriek Birtley en Elisabethville (GB)	124
Demobilisatie	125
De thuiskomst en de veranderende samenleving	127

4. DE SOLDATEN UIT ONS DORP	131
Gesneuvelden en soldaten - Melsbroek	133
Gesneuvelden	134
Jan GEERENS, Antoon GILLYNS, Joannes HOOLANTS, Lodewijk ROEKENS, Daniël THENAERTS, August THUBEN, Frans VANDERBORGHT, August VANHEYLEN	
Brancardier / aalmoezenier	154
E.H. Louis JACOBS	
Soldaten	156
Jozef BERCKMANS, Lodewijk BERCKMANS, P. Jozef BERCKMANS, Jozef BEULLENS, Jules BOECKSTIJNS, Frans BOON, Jozef CAUDENBERGH, Franciscus-Emiel CLOETENS, Jozef COOSEMANS, Lodewijk COOSEMANS, Edward COPPENS, Prosper COPPENS, Jaak de HARVEN, Pieter de HARVEN, Frans Dedoncker, Frans DEGREEF, Louis DEPAUW, Jozef DEWIT, Marcel ERAUW, Xavier GEERAERTS, Adolf GILLYNS, Louis GILLYNS, Prosper GOETGHEBEUR, Egide HAMAEL, Hendrik HEYMANS, Felix HOLSTERS, Jules HUYBERECHTS, Ferdinand JANS, Felix Gerard JOCHMANS, Jean-Charles LAMBERT, Edward LAMBRECHTS, Jozef LAMBRECHTS, Norbert LARSIMONT, Hendrik LEMBERECHTS, Alfons MICHIELS, Felix MICHIELS, Frans MICHIELS, Benoît MOMBAERTS, Frans MOMBAERTS, Petrus MOSTINCKX, Jean MUYLDERMANS, Jan-Baptist PARIJS, Philip PEETERS, Pierre-Léopold RUEBENS, Baron Ferdinand SNOY, Baron Henri SNOY, Petrus THENAERTS, Jan-Baptist VAN COTTHEM, Jozef VAN CUTSEM, Hendrik VAN CUYCK, Frans VAN der ELST, Jan Frans VAN ECKHOUT, Henricus VAN EYCKEN, Victor VAN EYCKEN, Fideel Damiaan VAN OPSTAL, Adolf VAN ROMPAY, Constant VANDAELEN, Hendrik VANDAELEN, Willem VANDENBERGHEN, Christiaan VANDER ELST, Karel VANDER ELST, Willem VANDER ELST, Edouard VANDERBORGHT, Willem VANDERHULST, Jaak VANDERVORST, Lodewijk VANDERVORST, Michel VANDEVENNE, Cyrille VANDEWOUDE, Edward VANHALLE, Jean-Louis VANWEDDINGEN, Ludovicus VERECKEN, Aubert VIERSE, Jozef VOSTERS, Philip WATZEEL, Gustaaf WYNANT	
Nawoord	291
Gesneuvelden en soldaten - Perk	297
Gesneuvelden	298
Guilielmus (Guillaume) CRABEELS, Josephus Johannes (Joseph Jean) GAUTIERS, Franciscus Joannes (Francois Jean) HUYGENS, Guilielmus (Guillaume) IMBRECHTS, Felix LEPAGE, Ivo LEPAGE, Johannes Augustinus (Joannes August) LEPAGE, Philippus Henricus Maria (Philippe Henri) MAES, Johannes Baptista (Jean Baptiste) VERDOOD, Johannes Franciscus (Jean Francois) WYNS	
Aalmoezeniers	312
Philippe Eugene Marie Ghislain Christyn GRAAF DE RIBAU COURT, Xavier Marie Gustave Christyn GRAAF DE RIBAU COURT	
Soldaten	315
Florentinus Maria (Florent Marie) AERTS, Joannes Vincentius (Jean Vincent) ALENBERGH, Petrus Ludovicus (Pierre Louis) ALENBERGH, Franciscus Dominicus (Francois Dominique) BESSENDORFFER, Josephus Henricus (Joseph Henri) BOGAERTS, Ludovicus Laurentius (Louis Laurent) BOLLYN, Petrus Paulus (Peter) BRUYLANTS, Joannes Baptista (Jean Baptiste) CALIBER, Henricus Franciscus (Henri	

Frans) CEUPPENS, Gaston Marie Ghislain Christyn GRAAF DE RIBAUCCOURT, Robert Jean Baptiste Adolphe Christyn GRAAF DE RIBAUCCOURT, Joannes Philippus (Jan Filip) COLEBRANTS, Augustinus (August) COOSEMANS, Guilielmus Ferdinandus (Fernand) COOSEMANS, Guilielmus Franciscus (Guillaume Francois) COOSEMANS, Mauritius Joannes Cornelius (Maurice) CORNETTE, Albertus Petrus Isidorius (Albert Pierre Isidore) CRAENEN, Sebastianus Ludovicus (Sebastien Louis) DAEMS, Johannes Franciscus (Jan Frans) DE BACKER, Felix DE BOELPAEP, Joannes Leopoldus (Jan Leopold) DE BOELPAEP, Franciscus (Frans) DE CLERCQ, Henricus (Henri) DE CONINCK, Joannes Henricus (Jean Henri) DE LAET, Joannes Baptista (Jean-Baptiste) DE LAET, Joannes Leo DE LOOF, Victor DEROOVER, Josephus (Joseph) GAUTIERS, Johannes Baptista (Jean Baptiste) GEEVELS, Petrus Cornelius (Pieter Cornelis) GELLAERTS, Antonius Josephus (Joseph) HUYBRECHTS, Joannes Baptista (Jean Baptiste) HUYGENS, Joannes Felix (Felix) HUYGENS, Henricus Eduardus (Henri Eduard) JACOBS, Johannes Cornelius (Jan Cornelis) JACOBS, Henricus Constantinus (Henri Constant) LESAGE, Guilielmus (Guillaume) MAES, Joannes Baptista (Jean Baptiste) MAES, Laurentius Josephus (Laurent Joseph) MAES, Jacobus Gregorius (Jacques Gregoire) MATTHYS, Cornelius Felix (Felix) MERCKX, Josephus Aloysius (Joseph Aloïs) MOMMENS, Petrus Franciscus (Pierre Francois) MOMMENS, Petrus Johannes (Jean) PAEPS, Joannes Franciscus (Jean Francois) PEETERS, Guilielmus (Guillaume) PEETERS, Petrus Joannes Franciscus (Pierre Jean Francois) PEETERS, Petrus Josephus Victor (Victor) ROEKENS, Henricus Franciscus (Henri Francois) SANNEN, Eduardus (Eduard) SLEGERS, Franciscus (Francois) TESSEUR, Henricus Eduardus (Henri Eduard) VAN ASBROECK, Jacobus Joannes (Jaak Jan) VAN BELLE, Joannes Baptista (Jean Baptiste) VANBELLINGEN, Remigius Hubertus (Remi Hubert) VAN CEULEBROECK, Philippus (Philippe) VAN KERCKHOVEN, Philippus (Philip) VAN LOOCK, Joannes Baptista (Jan-Baptist) VAN RODE, Joannes Baptista (Jean Baptiste) VAN WIN, Joannes Eduardus (Jean Eduard) VANDENBRANDT, Alexander VANDER SEYPEN, Joannes Baptista (Jean Baptiste) VANDERMEIREN, Joannes Josephus (Joannes Jozef) VANDEVEN, Joannes Franciscus (Jean François) VANNIEUWENHUIZE, Fredericus (Frederik) VERBIST, Julius (Jules) VERBIST, Polycarpus (Polycarpe) VERBIST, Joannes Baptista (Jan) VERCAMMEN, Josephus Alphonsius (Jozef Alfons) VERCAMMEN, Ludovicus (Louis) VERHOEVEN, Petrus Ludovicus (Pierre Louis) VERPOTEN, Joannes Hubertus (Jan Hubert) WUYTS, Joannes Leo (Jan Leo) WYNS

Gesneuvelden en soldaten - Steenokkerzeel 411

Gesneuvelden 412

Karel BAETENS, Frans BLOCKMANS, Alfons BOELS, Lodewijk BOON, Albert BRUELEMANS, Jan BUGGENHOUT, Theodoor DE GREEF, Alfons ELSKENS, Alfons MAES, August PEETERS, Joannes Josephus PEETERS, Alfons STROOBANTS, Jan VAN RILLAER, Jozef VRIJDAGHS

Burger opgeëist door het Belgische leger 431

Jan Engelbert BLOCKMANS

Soldaten 432

Theodoor AENSPECK, Jan ARTELS, Eduard BEHETS, Hendrik BEHETS, Joannes BEHETS, Joannes Baptist BLOCKMANS, Felix BOELS, Florimond BOLEYN, Jozef BOON, Guillaume BORREMANS, Jozef BRUYNEEL, Louis CLAES, Maurits COENEN, Isidoor CRABBÉ, Frans CROON, Frans DAAM, Eduard DE BOECK, Frans DE COSTER, Henri François DE COSTER, Jozef DE GREEF, Jean DE KELPER, Victor DE PAUW, Jean DE WIL, Louis DE WULF, Jules DEKONINCK, Hendrik DEWAELEHEYN, Isidoor DOOMS,

Jozef ELSKENS, Jozef Gustaaf ELSKENS, Jaak FANNES, Adolf FEYAERTS, Corneel GODTS, Hendrik GORIS, Frans GUINIS, Willem HUMBEECK, Eduard IMBRECHTS, Alfons JANSSENS, Jan JANSSENS, Hendrik LAUWERS, Pieter Jan LAUWERS, Frans LEEMANS, Henri LEEMANS, Ghislain-François LEGRAND, Felix LELONG, Antoon LIEKENS, Arthur LIESSENS, Jozef LODEWYKX, Frans MAES, Jan MAES, August MEGANCK, Constant MICHIELS, Ernest PAPS, Willem PAPS, François PEETERS, Jean PEETERS, Jozef PEETERS, Louis PENNINCKX, Jozef PIOT, Ferdinand POEDTS, Jozef RAES, Philip RAES, Antoine REYNAERTS, Frans SCHOETENS, Albert SCHOLIERS, Joannes Baptista SPERANDIEU, Corneel STORMS, Hendrik TOUCHANT, Guillaume VAN BELLE, Adolf VAN de KELFT, Kamiel VAN EETVELD, Frans VAN EYCK, Jos VAN EYCKEN, Lodewijk VAN OBBERGHEN, Petrus VAN PELLECOM, Felix VAN RILLAER, Ferdinand VAN RILLAER, Frans VANDERLINDEN, Jan Jozef VANDERVORST, Emiel VANLAERHOVEN, Alfons VEKEMANS, Felix VERBOOMEN, Jean VERDEYEN, Louis VERHEYDEN, Octaaf VERHOEVEN, Arthur VERHOOGEN, Lambert VERLINDEN, Eduard VRIJDAGHS, Alphons WILLAERTS, Emiel WILLEMS

Nawoord	601
Redevoeringen bij de inhuldiging van het monument voor de gesneuvelden en burgerlijke slachtoffers op 18 juli 1920 te Steenokkerzeel	606
5. DE BURGERLIJKE SLACHTOFFERS EN GEVANGENEN	615
De burgerlijke slachtoffers en gevangenen	616
De gruwel van augustus en september 1914	616
De burgerlijke slachtoffers, wie zijn ze?	620
Burgerlijke slachtoffers van Melsbroek	620
Antoon LAMBRECHTS, Jan VEREecken	
Burgerlijke slachtoffers van Perk	621
Joannes Baptista COPPENS, "Jef" Petrus Josephus DE BOECK, Petrus Josephus GIELENS, Gustaaf JONGBLOET, "Jan" Joannes Leopoldus ROEKENS, Franciscus TESSEUR, Joannes Franciscus VERMEEREN	
Burgerlijke slachtoffers van Steenokkerzeel	626
"Louis" Frans Lodewijk ALEWAETERS, Henri DE COSTER, Frans Joris GORIS, Guillielmus JANSSENS, Joseph Prosper JASPERS, Robert Edouard MANDUAU, August SIMEON, Joannes Franciscus VERSTRAETEN	
Burgerlijke gevangenen uit Steenokkerzeel	629
Joannes BILLAST, Joannes Eduardus DE PROOST, Hendrik Jan IVEN, Louis Jean MICHILS, Edward VAN LAERHOVEN	
6. DE WEGGEVOERDEN	633
Opeisingen, wegvoeringen en dwangarbeid... nieuwe verschrikkingen	634
'Veel rapen gegeten'	635
Opeisingen te Zaventem op vrijdag 9 februari 1917	637
De Verteilungsstelle Altengrabow	639
Bitterfeld, dwangarbeid in chemiefabriek en bruinkoolmijnen	641
De BASF-ammoniakfabriek van Leuna - Merseburg	645
Dwangarbeid in de Franse Ardennen	648
Schadevergoeding	650
Tekenen van erkentelijkheid	653

De weggevoerden ... wie waren ze?

655

Weggevoerden uit Melsbroek

655

Marcelis BEULLENS, Jan Baptist CAUDENBERGH, Guilliëlmus Ludovicus COLETTE, Joseph DEWINTER, Joseph Abraham GILLIJNS, François GOOSSENS, Leopold GOOSSENS, Franciscus Ludovicus LAMBRECHTS, Philippus Ludovicus MOMBAERTS, Ludovicus Franciscus MOMMENS, François PEETERS, Jan Baptist PEETERS, Jan Baptist ROEKENS, Mauritius Henricus TENAERTS, Joannes Cornelius THENAERTS, Joannes Philippus THIELEMANS, Petrus Jozef TROOSKENS, Arthur VALCKE, Petrus Joannes VAN DE VENNE, Antonius Josephus VAN EYCKEN, Ludovicus VANDERHULST, August Constant VANDERVORST, Petrus Josephus VANDEVENNE, Jacobus VANKEERBERGHEN, Joseph Edward VANKEERBERGHEN

Weggevoerden uit Perk

670

Joannes Franciscus CAES, Jan-Baptist HUYGENS

Weggevoerden uit Steenokkerzeel

671

Petrus Joannes BEHETS, Alfons Antoon BEX, Antoon Lodewijk BLOCKMANS, Eduard BLOCKMANS, Ferdinand BLOCKMANS, Julius Alfons BULENS, Frans CRABBE, "Jan" Amand Jan Maria DE COSTER, Jozef DE GREEF, "Henri" Henricus Ludovicus DECONINCK, Petrus Josephus DEKLEERMAEKER, Frans Michaël DE WEEERDT, Jan Frans DEWIL, "Juil" Jan-Baptist DEKOSTER, Albert DESCAMPAGNE, Eduard DESCAMPAGNE, Filip DOCKX, Felix ELSKENS, Franciscus Eduardus ELSKENS, Pieter Josephus ELSKENS, Lodewijk ENGELS, Jozef GEERAERT, Frans GELDERS, Carolus GODTS, Filip GODTS, Frans Bernard GORGON, Philibertus Joannes Theophilus GORGON, Henricus Ludovicus GORIS, Frans Bernard HEMELEERS, Lodewijk Jan Constant HEREMANS, Hendrik HERMANS, Frans Antoon HEYMANS, Eugeen Jan Baptist HUYGEN, Franciscus JACMANS, Edouard JANSSENS, Willem Alfons KERINCKX, Ferdinand LAUWERS, Frans LAUWERS, Pieter Antoon LAUWERS, Jozef Karel LIEKENS, Pieter Alfons LIEKENS, Felix MAES, Karel Frans MAES, Henricus Martinus MATHIJS, Petrus Ludovicus MEGANCK, "Frans" Joannes Franciscus NEYS, Carolus Josephus PEETERS, Edmondus PEETERS, Filip Lodewijk PENNINCKX, Jozef PENNINCKX, Mauritius Felix PERPET, Paulus Guilielmus RAL, Jan Jozef RUTTIENS, Guilielmus SCHRIJVERS, Henricus SOMMEREYNS, Isidoor SOMMEREYNS, Martinus Lodewijk STROOBANTS, Louis VAN CASTEREN, Alphonsius VAN DER MEEREN, Bernard Eduard VAN GRUNDERBEECK, 'Rikske' Alexander VAN HALLE, Joris VAN HOOFF, Jan Baptist VAN MUYLDER, Jozef VAN PASSEL, Hendrik VAN PASSEL, Antoon August VAN ROEY, Franciscus Ludovicus VANDEN DRIESSCHE, Bernardus Martinus VANDER LINDEN, Joannes Corneel VANLANGENDONCK, Jozef VERDEYEN

BIBLIOGRAFIE

711

INDEX

719